

AÇLIKTAN KARNINA TAŞ BAĞLARDI*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh... Hamden yüvâfî niamehû ve yükâfî mezîdeh... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'levvelîne ve'l-âhirîn, muhammedini'l-mustafe'l-emîn... Ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasîli ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kân:

كَانَ يَسْجُدُ عَلَى مِسْحٍ

(طب. ابن عباس)

RE. 555/12 (*Kâne yescüdü alâ mishin.*) *Sadaka rasûlü'llah, ne nataka habîbu'llâh.*

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, dünya ve ahiretin hayırları cümlenizin

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

üzerine olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'in hayatıyla ilgili rivayetlerin, mübarek şemâil-i şerîfesinin, âdetlerinin ve itiyatlarının, onun hakkındaki birtakım rivayetlerin kaydolunmuş olan bölümünü okuyoruz. *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli kitabın *Şemâil ve Âdâb-ı Seniyye-i Nebeviyye* kısmını okuyoruz. 555. sayfasına geldik.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Peygamber SAS Efendimiz'in sözlerinden, fillerinden, âdetlerinden, sıfatlarından öğrendiklerimizi anlayıp, ona engüzel tarzda ittibâ etmeyi cümlemize nasib eylesin...

Bu rivayetlerin okunmasına ve izahına başlamazdan önce; mübarek rûh-ı pâkine, bizlerden acizâne, nâçizâne hediye-i Kur'âniyye olsun diye; ve onun mübarek âlinin, ashabının, etbânının, ahabbânının ruhlarına; sâdât-ı meşâyih-i turuk-u aliyemizin, eseri telif eyleyen Gümüşhânevî Ahmed Ziyâeddin Hocamızın, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zahid-i Bursevî Hocamızın ruhuna hediye olsun diye; bu beldelerin medâr-ı iftihârı sahâbe-i kirâm (*Rıdvânu'llâhi aleyhim ecmaîn*) hazerâtının ve sâir evliyaullahın, salihlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden Fatih Sultan Mehmed Han'ın ve mübarek askerlerinin ve sâir fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Camimizin bânîsi İskender Paşa'nın ve bu camiye zaman zaman tamir ve tecdid eyleyip

hizmette devamını sağlamış olanların ruhlarına hediye olsun diye; şu camide vazife görüp güzerân eylemiş olan imamların, hatiplerin, müezzinlerin, kayyımların, cemaatlerin ruhlarına hediye olsun diye; çevresinde medfun bulunan mü'minîn-i mü'minâtın ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından bu rivayetleri dinlemek ve sevap kazanmak hâlis niyetiyle buraya gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin, yakınlarının, dilediklerinin, temenni ettiklerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan mü'minler, müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayalım, Rasûlüllah Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine sarılalım, şehid sevapları kazanalım, Kur'an'ın ehli, Peygamber Efendimiz'in has ümmetleri olalım, Rabbü'l-âlemîn'in huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak, Habîb-i Edîbine sevdiği razı olduğu ümmetler olarak kavuşalım diye, buyurun bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, ruhlarına hediye edelim öyle başlayalım:

.....

a. Hasır Üzerinde Namaz Kıldadı

Mukaddimedede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 555. sayfasındaki 12. hadis-i şeriftir. Metinlerini merak edenler, daha derin bilgileri araştırmak isteyenler bu sayfayı da not etsinler.

Taberânî Abdullah ibn-i Abbas RA'dan şöyle

rivayet ediyor:¹

كَانَ يَسْجُدُ عَلَى مِسْحٍ

(طب. ابن عباس)

RE. 555/12 (*Kâne yescüdü alâ mishin.*) “Peygamber SAS bazı kereler hasır üzerine secde eder, hasır üzerinde namaz kılardı.” Mâlum biz Ümmet-i Muhammed’e yeryüzü mescid ve tahûr kılınmıştır. Bunun mânası şu ki; biz her yerde namaz kılarız, her yerde kılmamız caizdir; taşın toprağın üstünde, çimenin üstünde namaz kılınabilir. Sonra su bulunmadığı zaman bize teyemmüm Allah tarafından kolaylık olarak ihsan olunmuştur. İki darp, bir niyet, teyemmüm ederiz; yüzümüze, kollarımıza mesh ederiz. Toprağı sadece şöyle bir

vurup da ellerimizi mesh etmek suretiyle, su olmadığı zaman bile abdest almış oluruz; gusül gerekiyorsa gusül, abdest gerekiyorsa abdest tamam olmuş olur. Bin bir kolaylık var. Koku, renk belli olacak bir emare olmadığı zaman su; üzerinde herhangi bir kirlilik eseri olmadığı takdirde toprak temizdir. Zaten bütün eşyada, bütün varlıklarda asıl olan temizliktir. Ana yapısı itibariyle esas, temiz olmasıdır, üzerinde arızî olarak herhangi bir necaset varsa, o zaman kirli sayılır. Binaen aleyh, bir insan toprak üzerine secde etse caizdir, namazı olur. Mermer

¹ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XI, s.295, no:11785; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.57, no:17941; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.211, no:7049.

üzerinde secde etse caiz olur. Peygamber SAS Efendimiz hasır üzerine de secde eylemiş, olur. Olduğunun alâmeti olmuş oluyor. Secde edilen yerin sertliği hissedilmeyecek kadar yumuşak olması doğru olmaz. Binaen aleyh, yumuşacık pamuk, şilte ve saire üzerine secde edilmez, sertliği duyulacak şekilde olması icap eder.

b. Kısrağına Feres Adını Verirdi

Ebû Dâvud Ebû Hüreyre RA'dan şöyle rivayet ediyor:²

كَانَ يُسَمِّي الْأُنْثَى مِنَ الْخَيْلِ فَرَسًا

(د.ك. عن أبي هريرة)

RE. 555/13 (*Kâne yüsemmi'l-ünsâ mine'l-hayli, feresen.*) “Efendimiz SAS binek hayvanlardan at cinsinden dişi olanına, kısrağa *feres* adını da verirdi. O isimle yâd ederdi.”

c. Hurma ve Süt: En Hoş İki Gıda

Hz. Aişe Vâlidemiz şöyle rivayet ediyor:³

كَانَ يُسَمِّي التَّمْرَ وَاللَّبْنَ الْأَطْيَبَانِ

(ك. عن عائشة)

² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VII, s.86, no:2183; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.157, no:2639; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.330, no:12679; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.98, no:18147; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.211, no:7051.

³ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.119, no:7081; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.111; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.109, no:18209; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.211, no:7052.

RE. 555/14 (*Kâne yüsemmi't-temra ve'l-lebene el-atyebân.*) “Hurma ile sütü iki hoş şey diye adlandırırđı.”

(*Kâne yüsemmî*) Peygamber Efendimiz isimlendirirdi. (*Et-temr*) hurma, (*ve'l-leben*) ve süt... “Hurma ve süte (*atyebân*) ismini verirdi.” deyince onun (*atyebeyn*) olması, mef’ul olmak vasfı dolayısıyla mansub olması lazım. Fakat yukarıda şerh etmiş, açıklamış ki: (*Nev’u fehüve alâ lügatin*) “Bu da Arapların bir kabilesinin bir kullanış şekli, böyle de olur.” diyor.

Peygamber SAS Efendimiz Arap dilini çok güzel, çok nefis kullanırlardı. Sahâbe-i kirâm (*Rıdvânu’llâhi teâlâ aleyhim ecmaîn*) hazerâtı, onun sözlerini hem zevk ile hem şevk ile hem hayranlıkla dinlerlerdi. Çok güzel konuşurdu. Az sözle çok mâna ifade ederdi.

Bazı kelimeler kullanırdı. Ashab-ı kirâm derlerdi ki:

“—Yâ Rasûlallah! Biz de Arabız ama senin kullandığın şu kelimeleri bilmiyoruz. Bu ne demek?” diye mânâlarını sorarlardı, o da izah ederdi.

Çünkü buyuruyor ki:⁴

أَنَا أَفْصَحُ الْعَرَبِ

(*Ene efsahü'l-arabi*) “Ben Arapların, Arap kavminin en fasih konuşanıyım, en latîf konuşanıyım.”

⁴ *Ibn-i Asâkir*, c.IV, s.7; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.201, no:609.

“Sözüm sanat değeri bakımından da, söyleniş nükteleri bakımından da güzeller güzeldir.” demek istiyor.

Peygamber SAS Efendimiz’e verilen nice mucizeler arasında en güzel mucizesi de, sözlerin en güzeli olan Kelâm-ı Hakîm’in kendisine verilmesidir. Onun misli olan hikmetten de hadîs-i şerîflerin verilmesidir. Hadîs-i şerîfler de vahy-i gayr-i metlüvdür.

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

(النجم: ٤-٣)

(*Ve mâ yentiku ani’l-hevâ. İn hüve illâ vahyün yühâ*) “O kendi hevâ-i nefsinden, kendi isteği, arzusu ile konuşmaz. Onun söylediği şeyler hak ve gerçektir. Allah tarafından ona vahyedilmiştir.” (Necm, 53/1-2) Allah-u Teâlâ Hazretleri onu risâlet ile şerefyâb etmiş olduğundan her işi, her sözü güzeldir. Muhakkak Allah’ın ilhamıyla, bildirmesiyle, işaret eylemesiyledir. Onun için her şeyi güzeldir ama sözü de çok güzeldir. Son derece güzel konuşurdu. Bazen de başkalarının lügatlerine göre latife yollu, onların dilleriyle de onların anlayacağı şekilde konuştuğu da olurdu. Bizde de böyle bazen Karadeniz şivesini, bazen başka şiveleri taklit ederiz ya, onun gibi o lügati konuşan kimselere iltifat olsa gerek. Mesela Araplar’da bir rivayet varmış ki, bu bizim elif lâm ile söylediğimiz, bildiğimiz, dinlediğimiz kelimeleri bazı kabileler elif mim ile söylermiş. Meselâ (*es-sefer*) diyecek, (*em-sefer*) dermiş. Biz (*es-sıyâm*) deriz, klasik Arapça dediğimizde

öyle biliyoruz; onlar (*em-siyam*) derlermiş. Bir keresinde Peygamber SAS onlar gibi buyurmuş ki:

لَيْسَ مِنْ أَمِيرِ الصِّيَامِ فِي أَمْسَفَرٍ

(*Leyse mine'm-birri em-siyâmi fi'm-sefer*)
Yani, (*Leyse mine'lbirri es-siyâmi fi's-sefer*)
demek. Telaffuzu onlara uydurarak öyle söylemiş oluyor. Sözün aslını biliyorsunuz:⁵

⁵ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.687, no:1844; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.786, no:1115; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.732, no:2407; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.146, no:644; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.175, no:2257; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.319, no:14466; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.322, no:3554; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.222, no:731; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.II, s.563, no:4470; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.II, s.62, no:2967; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.254, no:2017; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.277, no:672; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.I, s.190, no:578; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.341, no:2589; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.IV, s.174, no:2255; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.532, no:1664; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.434, no:23730; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.17, no:1710; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.598, no:1580; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.191, no:1343; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.171, no:385; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.309, no:3248; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.14, no:9052; Abdü'rRezzâk, *Musannef*, c.II, s.562, no:4469; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.337, no:2505; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.242, no:7940; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.99, no:2563; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.II, s.63, no:2970; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.381, no:864; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.III, s.65, no:1813; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.466, no:964; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.399, no:6862; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVII, s.191; Ka'b ibn-i Àsım el-Eş'arî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.532, no:1665; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, no:317, no:3548; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.374, no:13387; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.59, no:7961; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.II, s.63, no:2968; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.380, no:5156; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LV,

لَيْسَ مِنَ الْبِرِّ الصِّيَامُ فِي السَّفَرِ

د. ن. حب. عب. عن جابر؛ ن. ه. حم. در. ك. ط. طب. عب. عن كعب بن عاصم الأشعري؛ ه. حب. (طب. عن ابن عمر؛ طب. عن ابن عباس)

(*Leyse mine'l-birri's-siyâmü fi's-sefer*) “Yolculukta, seferî durumdayken oruç tutmak birr ü takvâ değildir.”

Madem Allah müsaade vermiş, müsaadeyi kullansın; rahatına baksın. Çünkü yolculuktur, kolay değil; yiyecek, iftar edecek bir şey bulamaz; güneş vardır, yorgunluk vardır. İnsan terler, yorulur, baygınlaşır; uygun olmaz. O birr ü takvâ değildir.

Evine gittiğin, vatanına vardığın zaman ibadetini yap! Şimdi yolda Allah sana biraz müsaade etmiş. Namazı bile “İki rekât kıl!” diyor, o da Allah’ın bir ikramıdır. Sen burada “Oruç tutacağım.” diye zor bir işe kalkışma mânasına geliyor.

Meselâ, Aşr-ı Zilhicce’de on gün oruç tutmak çok sevaptır. Hele Arafe günü oruç tutmak çok sevap, çok büyük kazançtır. Mânevî bakımdan

s.412; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XI, s.187, no:11447; Ukaylî, *Duafâ*, c.VI, s.370, no:1490; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.V, s.373, no:5597; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.72, no:3858; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.I, s.269, no:862; Ebû Berze el-Eslemî RA’dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.442, no:2224; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.99, no:2564; Saîd ibn-i Müseyyeb Rh.A’ten.

Tahavî, *Şerhü’l-Maânî*, c.II, s.63, no:2973; Ukaylî, *Duafâ*, c.IX, s.251, no:2190; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VIII, s.503, no:23844; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.306, no:19492.

sevap kazanmasına vesiledir. Ama hacı efendilerin tutması mekruhtur.

“—Niye öyle?”

Hacı efendilerin Arafat'ta işleri müşkil, zor. Sabahleyin Mina'dan kalkacaklar Arafat'a gidecekler, Arafat'ta tazarru ve niyaz ile akşama kadar ibadet ve taat eyleyecekler, akşamüstü dönecekler, Müzdelife'de geceleyecekler. İşleri zor.

“—Ben dayanabilirim, tutarım.”

Tutamazsın. Tutarsan da güneş çarpar, sıcak çarpar bayılırsın, yanındakilere yük olursun.

Ulemâmımız mekruh demiş. Ulemâmımıza itimad et! Her şeyi hikmetle yap!

“—Hikmet ne demek?”

Bir şeyi yerli yerince yapmak.

“—Hikmetli konuşma ne demek?” Yerine uygun konuşmak.

Konuşmamak gerekiyorsa, konuşmak hikmet değildir. Susmak gereken yerde konuşmak olmaz, konuşulacak yerde de susmak olmaz. Her şeyin zamanını, yerini, usûlünü bilmek, yerli yerince yapmak lazım!

Onun için, Allah-u Teâlâ Hazretleri hakîmdir. *Azîzün hakîm*; izzet sahibidir, hikmet sahibidir, her şeyi yerli yerindedir. Kahrı da, lütfu da, ikramı da, imtihanı da güzeldir. Her şeyi güzeldir; yaşatması da, öldürmesi de güzeldir. Neylerse güzel eyler...

*Haktan olacak işler Boştur gam u teşvişler
Mevlâ görelim neyler; Neylerse güzel eyler.*

İşte hikmetli ulemâ hadîs-i şerîflere, âyet-i kerîmelere bakarak çıkarmışlardır; itimad edip uymak lazım!

“—Ben bunu yaparım.”

Yaparsın, yaparsın ama tecrübe edilmiş tecrübe eden hüsrandan kurtulamaz.

مَنْ جَرَّبَ الْمُجَرَّبُ حَلَّتْ بِهِ النَّدَامَةُ

(*Men cerrebe'l-mücerreb, hallet bihi'n-nedâme*) “Tecrübe edilmiş tecrübeye kalkan, sonunda pişmanlığa uğrar.” Neden?

Bu bilinen, 40-50, 100 defa, bin defa tecrübe edilmiş bir şey.

“—Acaba bu elektrik teline elimi tutarsam ne olur?” Tutma, doğru olmaz.

“—Bir tutayım hocam...” Tutarsan çarpılırsın.

“—Ooo cereyan varmış!” Gördün mü, çarpıldın işte...

Onun için fıkıh çok kıymetli bir ilimdir.

Fıkıh ne demek? Edille-i şer’iyyeden, yapılması gerekenden doğru olan şekli bulup çıkartmak.

Bir ayet vardır böyle, başka bir âyet vardır şöyle; birisi bu hududu, ötekisi öbür hududu çizer. Bir hadîs-i şerîf vardır, nâsihi mensuhu vardır, sebab-i vürûdu vardır, hâssı âmmı vardır, çeşitli incelikleri, nükteleri vardır.

Onun için fıkıh en kıymetli ilimdir, en kıymetli ilim fıkıhtır. Peygamber SAS Efendimiz

buyuruyor ki:⁶

مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ

(طب. عن ابن مسعود)

⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.39, no:71; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.718, no:1037; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.80, no:221; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.900, no:1599; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.92, no:16883; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.85, no:224; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.291, no:89; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.232, no:666; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.329, no:755; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.117, no:1436; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.306, no:7381; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.240, no:31045; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.264, no:1702; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.132; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.148, no:257; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.156, no:412; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.225; no:346; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.II, s.219, no:2259; İbni Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVII, s.457; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.120; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.506, no:7504; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.241, no:1461; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.406, no:832; Hz. Muaviye RA'dan. Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.28, no:2645; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.306, no:2791; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.85, no:225; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.323, no:10787; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.121; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.80, no:220; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.319, no:5424; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.76, no:810; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.403, no:20851; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.425, no:5839; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.400, no:439; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.312,

no:2368; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.224, no:345; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IV, s.248, no:1468; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IX, s.151, no:8756; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.240, no:31047; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.107; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.174; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.322, no:3288; Hz. Ömer RA'dan.

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.1644, no:2647; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXII, s.17, no:24175- 24178.

(*Men erâda'llàhu bihî hayran yüfakkihhu fi'd-dîn*) “Allah bir kimsenin hayrını murad etti mi, onu dinde fakih kılar.” Anlayışlı, sezgili, kavrayışlı ve edille-i şer’iyyeyi hakkıyla bilip anlayan ve ona uyan insan haline gelir. Bilmeyen insan da “Bir şey yapıyorum.” sanır, hata eder, yapıyorum sanır, hata eder. Allah bizi ilim irfan sahibi eylesin, mahrum etmesin, ayırmasın...

d. İlmin Kaldırılması

Peygamber SAS Hazretleri, İmam Buhârî ve Müslim’in (*rahmetu’llahi aleyhimâ*) Abdullah ibn-i Amr ibnü’l-As RA’dan rivayet ettiğine göre, şöyle buyurmuşlar:⁷

⁷ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.50, no:100; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2058, no:2673; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.31, no:2652; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.20, no:52; Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, c.II, s.162, no:6511; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.89, no:239; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.432, no:4571; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.I, s.21, no:55; Taberânî, *Mu’cemü’s-Sağîr*, c.I, s.279, no:459; Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.401, no:2423; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.505, no:37590; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.252, no:1660; Nesêî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.III, s.455, no:5907; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.II, s.181; Hamîdî, *Müsned*, c.I, s.264, no:581; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.II, s.163, no:1107; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.15, no:26; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.459, no:2998; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.477, no:240; İbnü’l-Ca’d, *Müsned*, c.I, s.392, no:2677; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.95, no:172; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.I, s.131; Abdullah ibn-i Amr RA’dan. Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.312, no:2828; Hz. Aişe RA’dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.V, s.223, no:1379; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.X, s.187, no:28981; *Mecmaü’z-Zevâid*, c.I, s.472, no:980; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.VIII, s.135, no:6979.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَقْبِضُ الْعِلْمَ انْتِزَاعًا يَنْتَزِعُهُ مِنَ
الْعِبَادِ وَلَكِنْ يَقْبِضُ الْعِلْمَ بِقَبْضِ الْعُلَمَاءِ حَتَّى
إِذَا لَمْ يَبْقِ عَالِمًا اتَّخَذَ النَّاسُ رُؤَسَاءَ جُهَالًا
فَسُئِلُوا فَأَفْتَوْا بِغَيْرِ عِلْمٍ فَضَلُّوا وَأَضَلُّوا

(خ.م.ت.ه.حم.ش. عن ابن عمرو؛ والخطيب عن عائشة)

RE. 91/11 (*Inna'llàhe lâ yakbidu'l-ilme intizâan yenteziuhû mine'l-ibâdi, velâkin yakbidu'l-ilme bi-kabdi'l-ulemâi, hattâ izâ lem yubkî âlimen, ittehaze'n-nâsü rüesâe cühhâlen, fesuilû feeftev bigayri ilmin, fedallû ve edallû*)

(*Inna'llàhe teâlâ lâ yakbidu'l-ilme intizâan yenteziuhû mine'libâd*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri insanlara ilmi verdikten sonra kulların akıllarından, gönüllerinden ilmi çekip almaz. (*Ve lâkin yakbidu'l-ilme bi-kabdı'l-ulemâ'*) Fakat alimleri vefat ettirmek suretiyle, alimlerin ölmesi suretiyle ilmi insanların arasından alır.”

(*Hattâ izâ lem yübki âlimen*) “O evliyâ, mübarek alimler gidince, geriye cahil insanlar kalır. (*İttehaze'n-nâsü rüesâe cühhâlâ*) Onlar da, cahil insanları önder edinirler. (*Fesüilû*) İnsanlar dini öğrenmek için onlara soru sorarlar. (*Feeftev bi-gayri ilm*) Onlar da delilsiz, mesnedsiz, ilim olmadan, atarak, tahminen fetvâ verirler. (*Fedallû ve edallû*) Onlar hem kendileri dalâlete düşerler, hem de kendilerine soru soranları dalâlete düşürürler, saptırırlar.”

Bu cahillerin baş olması, kendisine soru sorulan kimseler olması kıyametin alâmetlerindedir. Onların da kendi reyî ile Kur'an'a, hadîs-i şerîfe, fıkha dayanmayan şeyler söylemesi zararlara yol açar.

Çok kıymetli bir hocaefendi⁸ var, beraber haccettik. Haccdan sonra:

“—Ben Mısır'a uğrayacağım.” dedi.

“—Uğra, yolun açık olsun. Sıhhatle afiyetle var gel!” dedik.

İstanbul'da, Ankara'da sonradan görüştük. Benden yaşlı, mübarek, meşhur bir insan. Dedi ki:

“—Es'ad hocam! Ben bu Mısırlıları anlayamadım. Bir şey soruyorum...”

Kendisi fıkıh alimi olduğu için kendi zihninde olan ince bir meseleyi gidip oradaki bir alime soruyor:

“—Şu hususa ne dersin?”

Kendisi biliyor ama bakalım o alim ona ne cevap verecek.

“—Şöyledir.” deyip bir cevap veriyor hocam diyor.

“—Delilin nedir? Âyet mi, hadis mi, kavâid-i fıkhîyeden hangisine dayanıyorsun, ne sebeple bunu böyle söylüyorsun?” diyorum.

“—Sebep yok. Bu böyledir.” diyor.

Olmaz. Böyle fıkıh, böyle fetva olmaz. Buna fetva değil atma derler.

⁸ Mehmed Emin Er Hoca(1914-2013)

“–Şunu yap caizdir.”

Niye caizdir?

“–Bira caizdir.” demiş.

Bira caiz olur mu? Allah. “Her sarhoşluk veren şey haramdır.” demiş. İçtiği zaman sarhoş oluyor arabayı çarpıyor. Câiz olmaz.

O bakımdan alimlerin sözünü dinlemek lazım!

Bunları hep nereden açtık?

Peygamber Efendimiz’in kendisinin çok fasih olduğunu, bazen de başkalarının lügatleriyle şaka, latife olsun, hoş olsun diye konuştuğunu, seferde oruç tutmanın birr ü takvâ sayılmayacağını söyledik. Bu konu oradan açıldı. Demek ki Peygamber Efendimiz burada o lügati kullanmış.

Bu rivayet Hz. Âişe validemizden. Burada bir başka şeyi daha söyleyeyim.

Üniversite’de okuduğumuz zaman hocamızdan duymuştuk.

Emânât-ı Mukaddese dairesinde bir Kur’ân’ı Kerîm var. Bu Kur’ân- ı Kerîm çok kıymetli, çok eski bir nüsha...

“–Acaba kim tarafından yazılmış?” diye merak ediliyor. Sonunda imza var; Hz. Ali RA tarafından yazılmış.

Emânât-ı Mukaddese dairesinde Hz. Ali RA tarafından yazılmış Kur’ân-ı Kerîm var.

Bizim Profesör İran’dan falan madalya almış bir kimse idi. İlim bakımından bir hayli ileriydi.

“—O gerçekten Hz. Ali Efendimiz’in imzasını taşıyor...” derdi. Çünkü ne demiş?

كَتَبَهُ عَلِيٌّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ

(*Ketebehû aliyyü’bnü ebû tâlib*) demiş.

Bizim bugünkü gramer bilgisine göre Ebû Tâlib denmez, (*Aliyyü’bnü ebî tâlib*) denir, *İbn* kelimesinin muzafun ileyh’i olduğundan normal olarak *Ebî Tâlib* demesi lazım. Ama o zaman o devirde böyle denilirdi.

Demek ki bugünün gramerine aykırı gibi görünen bu imza uydurma değil. O zaman kullanılan sahih şekli yazıldığından anlıyoruz ki doğru... Çünkü sahtekâr olsaydı, o zaman bugünün fıkına göre uydurma yapmış olsaydı (*Aliyyu’bnü ebî tâlib*) diyecekti. (*Aliyyu’bnü ebû tâlib*) demesinden anlıyoruz ki sahte değil, hakiki...

İşte bunlar da bu ilmin incelikleri.

Mesela, iki nüsha arasında fark vardır. Bir eseri karıştırırsın, karşılaştırırsın, bu bir yerde buna uymadı, şu kelimesi farklı.

“—Hangi kelime doğru? Müellif bunu mu yazdı, acaba ötekisini mi yazdı?”

Hangisi nâdir ise, nâdir olanı yazmıştır. Nâdir olanı müstensih, kâtip bilmediğinden, nâdiri çok bilinen bir şeye çevirmiştir.

Meselâ diyorlar ki:

Derviş bağı taş gerek Gözü dolu yaş gerek.

Dervişin bağı taş olur mu? Bir düşünsene: Taş,

taş kalp, taş bağır... Dervişin bağırı taş olur mu, taş olursa gözü yaş olur mu?

Olmaz. Ya nedir?

Derviş bağırı baş gerek Gözü dolu yaş gerek Koyundan yavaş gerek. Sen derviş olamazsın!

“—Hocam peki dervişin bağırı baş olur mu? Bu ne demek?” Sen baş kelimesini bilmiyorsun da ondan yadırgadın. Öteki kâtip de baş kelimesini bilmiyordu, yadırgadı.

“—Derviş bağırı baş gerek” deyince;

“—Baş bağırının üstünde değil ensenin üstünde olur, bunu değiştireyim, olsa olsa bu taştır.” dedi. Yanlış bir şeye değiştirdi.

Doğrusu hangisi: Baş...

“—Baş ne demek?”

Baş; Eski Türkçede yara demek. Baş'ın yara mânasına geldiğini bilmiyor, taşta çeviriyor. Derviş bağırı yaralı, gönlü kırık olacak,

gönlü yaralı, gözü yaşlı olacak demek istiyor. Süleymani Çelebi de Mevlid'de diyor ki:

Bağırı başı hakkı için âşıkların; Gözü yaşı hakkı için sâdıkların.

Ne demek?

“—Âşık olanların gönlünün yarası hürmetine...”

“—Neymiş onun yarası yâ Rabbi?”

Onun yarası aşkullah, muhabbetullah, Allah sevgisi...

İçinde bir dert var ki, başka dertlere benzemez. Gözü yaşlı... Allah sevgisinden, Allah korkusundan

kalbi duygularla dolu, boynu bükük...

Bir başka şair de şöyle diyor:

Gece gündüz döne döne, İstediğim Hak'tır benim!

İstediği, yandığı, yakıldığı Allah... Onun derdi başka bir dert; senin bildiğin dertlerden değil, mânevî bir dert... Daha doğrusu dert değil de nimet, büyük nimet... Çünkü Allah'ı sevmek; Allah'ın ancak yüksek kullarına verdiği bir şeydir. Ne diyor Kur'an-ı Kerim'de:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ
فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ

(المائدة: ٥٤)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû men yertedde minküm an dînihî*) [Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse, (*fesevfe ye'ti'llâhu bikavmin*) bilsin ki Allah onların yerine öyle bir kavim getirir ki, (*yuhibbühüm ve yuhibbûnenû*) Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler.] (Mâide, 5/54)

Siz dinden dönseniz bile, Allah öyle bir kavim getirecek ki bu din sahipsiz kalmaz, bu dine hizmet edecek insanlar hiç eksik olmaz. Kıyamete kadar iyi insanlar daima mevcut olur.

Sen dinden dönersen ne olur? Allah senden daha iyisini getirir, sen nereye gidersen git, dinden dönen kendisi zarar eder. Allah öyle bir kavim getirir ki, Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler.

Allah bir kulu sevmeyince, kendisinin sevgisini onun gönlünde yakmaz, onun gönlünde o ateş, o ışık, o nur peydâ olmaz. İlk önce Allah kulu sevecek de, kul da Allah'ı sevme duygusunu tadacak. Afiyet olsun. Allah severse, o tadı dimağ hissetmeye başlayacak. Sevmeyince sevemez. Onun için kâfir tepinip duruyor. Allah tattırmıyor ki, açmamış ki kalbinin kilidini, vermemiş ki aşkını, hidayetini, ondan öyle yapıyor, tepinip duruyor.

O bakımdan Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi sevdiği kullarından eylesin... Sevgisini bize de ihsan eylesin, sevgisinden mahrum etmesin... Katı kalpten, ağlamayan gözden, duygusuz dimağdan Allah'a sığınırız.

Demek ki Peygamber Efendimiz hurmaya, süte *atyebân*, *iki atyeb* dermiş.

“—*Atyeb* ne demek, hocam?”

Atyeb, *tayyib* kelimesinden ism-i tafdîl sigasıdır; “En *tayyib*, en güzel, en iyi, en hoş” demek...

(*Atyebân*) “En hoş iki gıda” demek. Peygamber Efendimiz öyle buyuruyor. Birisi hurma, birisi süt... Birisi tatlı, birisi şifalı, birisi insanın ilk gıdası... Hatta hurma, ilk defa doğduğu zaman onunla başlasın diye ağızda çiğneyip bebeklere verilir. Öteki de anne gıdası, midesinin ilk tanıştığı yiyecek. Süt ve hurma; ikisi de gayet kıymetli gıda...

Bunu Peygamber Efendimizin sevdiği de anlaşılıyor. Peygamber Efendimiz sütü de hurmayı da severdi, onları da böyle “*Atyeb*, en güzel, en *tayyib*, en hoş, en sevimli...” diye methetmiş.

Atyeb kelimesinin müennesi de *tûbâ* gelir. *Tûbâ* kelimesini duyuyorsunuz, kızlara isim koyuyorlar, *tûbâ* cennette bir ağaç... *Tûbâ* Kur'an Kursu ve sâire...

“–Ne demek?”

Atyeb kelimesinin müennesi. *Tûbâ*, müennes kelimeler için kullanılır, “En güzel, en güzel şey!” demek. *Tûbâ* ve *atyeb* ikisi aynı manaya; birisi müzekker, birisi müennes...

Demek ki Peygamber Efendimiz hurmayı ve sütü severmiş. Hakikaten de sevilecek iki gıdadır ve hakikaten insan bunları yediği zaman her bakımdan beslenmiş oluyor. Çocuğun uzun zaman gıdası süt oluyor da kemikleri de, eti de gelişiyor, kilosu da artıyor, her şeyi iyi oluyor.

Hatta anne sütünün yerini hiçbir şey, hiçbir şekilde tutmuyor. Allah insana ne kabiliyet vermiş, annenin göğsüne ne hünerler vermiş ki, ilaçların sahip olmadığı meziyetleri sütün içine vermiş, o bebek o süttten alıyor ve vücudu gelişiyor.

Bir de İranlı bir şairin bir sözü aklıma geliverdi; süt, meme, bebek, içmek kelimelerinden... Diyor ki şair:

در قبضه سعی است کلید در روزی

شیر از کشش طفل ز پستان بدر آید

Der kabza sa'y est kilîd der rûzî

Şîr ez keşîş-i tıfl zi pistân beder âyed

Bu güzel bir şiiirdir, mânâsı şu: “—Rızkın anahtarı çalışmaktadır, çalışırsan Allah rızkını verir, anahtarı odur. Çalışacaksın, rızık kapısı açılacak, sen de rızıklara mazhar olacaksın. Senin vazifen sa’y ü gayret göstermek.” Misal veriyor: (Şîr) “Süt, (ez kesîş-i tıfl) çocuğun emmesiyle, (zi pistan be der âyed) memeden dışarı çıkar. “Süt bile küçük çocuğun ancak emmesiyle memeden çıkar.” Küçücük, masum yavrucak, günahsız, pak... Fakat o bile ille bir çalışacak, bir emecek, dudaklarını bir çalıştıracak da süt ondan sonra gelecek.” diye güzel bir mânâ yakalamış, hoş bir mânâ söylemiş. Bebek bile çalışmayınca, emmeyince, süt ağzına gelmiyorsa, öteki insanlar da çalışmayınca, mahrumiyetlere uğrarlar. Demek ki çalışsınlar, kimseye muhtaç olmasınlar, hatta helâlinden çok kazansınlar, başkalarına da yardım yapsınlar, hayır ve hasenat olsun, sevap kazansınlar. Ona teşvik için söylenmiş bir söz.

e. Kendisinin Güzel Kokmasını İsterdi

Hız. Aîşe RA şöyle rivayet ediyor:⁹

كَانَ يَشْتَدُّ عَلَيْهِ أَنْ يُوجَدَ مِنْهُ الرَّيْحُ

(د. عن عائشة)

RE. 544/15 (*Kâne yeşteddü aleyhi en yûcede*)

⁹ Buhârî, *Sahîh*, c.XXI, s.314, no:6457; Müslim, *Sahîh*, c.VII, s.430, no:2695; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.59, no:24361; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.159, no:4555; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.367, no:4960; İbn-i Sa'd, *Tabakât*, c.VIII, s.85; Hız. Aîşe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.124, no:18302; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.211, no:7053.

minhu'r-rîhu) “Peygamber SAS Efendimiz kendisinden nâhoş bir koku duyulmasını hiç sevmezdi. Ona çok ağır gelirdi. Kendisinden hiç öyle bir koku gelmesini istemezdi.” Bunun rivayeti şöyledir: Bir yerde, hanımlarından birinin evinde bal şerbeti içmiş, öbür hanımın yanına gittiği zaman, oradakiler:

“—Yâ Rasûlallah! Ağzın çok çirkin kokuyor.” demişler.

Maksat öbür tarafla rekabet... Onun o tarafa gitmesini kıskandıklarından, oraya gitmesin diye soğutmak için aralarında Rasûlüllah’a “Ağzın kokuyor diyelim!” diye el birliği, söz birliği etmişler, ittifak eylemişler.

O tabi kötü kokudan hoşlanmazdı. Buyurmuş ki:

“—Ey ashabım! Benim karşıma dişleriniz sapsarı sararmış olarak, ağzınız kokar bir durumda gelmeyin. Misvaklanın, ağzınızı tertemiz yıkayın, çalkalayın. İnci gibi olsun, tertemiz olsun, hiç birikinti olmasın.”

Çok sevdiği güzel şeylerden birisi güzel kokuydu. Efendimiz güzel kokuydu çok severdi, çok kullanırdı. Saçlarını güzel kokulardı, vücuduna güzel kokular sürerdi ve geçtiği yerlerden kokusu uzun zaman devam ederdi.

Zaten vücudu gül gibiydi, zaten vücudunun kendisinin kokusu güzellikte yeterdi ama güzel kokuyu hem namaza gelirken sürünülmesini, cumaya gelirken sürünülmesini tavsiye etmiştir hem de müslümanlara ne kadar güzeldir Peygamber SAS’in tavsiyeleri...

Meselâ buyurmuş ki:¹⁰

الْوُضُوءُ عَلَى الْوُضُوءِ نُورٌ عَلَى نُورٍ

(*El-vudûü ale'l-vudûi, nûrun alâ nûrin*) “Abdest üzerine abdest almak, *nûrun alâ nûr*’dur; nur üzerine nurdur.”

“–Abdestim var benim.”

“–Olsun, bir daha alıver, ayaklarını bir daha gıcır gıcır yıkayıver. Belki terlemişsin, belki arkandaki insan o kokudan hoşlanmayacaktır.”

Terlemişse çoraplarını papucunun içine bıraksın. Olsun, yalınayak kılmanın bir mahzuru yok! Kirli çorapla kılmaktan çıplak ayakla kılmak daha iyi. O temiz, ötekisi kokacak, kokusu sinecek, halıları da kirletecek.

Onun için, İslâm’da dişinin fırçalanması güzel, güzel kokular sürünmesi var. Abdest üzerine abdest almak güzel. En aşağı haftada bir cuma günü gusül abdesti almak, yıkanmak güzel. Koltuk altındaki kılları büyütmemek, kazıyıp orasını daima temiz tutmak lazım. Kasıklardaki kılları büyütmemek, kazıyıp temiz tutmak lazım. Tırnakları uzatmamak, kesmek, altına simsiyah bir şeyler girmemesi sağlamak lazım. Bıyıkları kısaltmak lazım, çünkü bıyıklar burnun altındadır.

Peygamber Efendimiz bıyıkları azaltır, sakalı uzatırdı. Biz şimdi her şeyi baş aşağı ters yapmaya alıştığımızdan bıyıkları uzatıyoruz, aşağı da sarkıtıyoruz; koç boynuzu gibi de

¹⁰ *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.336, no:2898.

böyle kıvıranlar oluyor, sakallar dümdüz. Sakalları kesiyorlar. Halbuki sakal uzayacaktı, yanlış anladın, yanlış dinledin. Sakal uzayacak, bıyık kısalacak. Peygamber Efendimiz derisi görülecek kadar kısaltırdı.

Onun için sakalları uzatmak sünnet, kesilmesi haram. Bıyıkları kısaltmak onun tavsiyesi; hepsi güzellik için, temizlik için. Buradaki kıllar büyük olursa yani burnundan fıçkırılmış bıyıklar!

“—Ne adam! Aferin, babayığit!”

Hayır! Burundan akıntı var, burada kalır, bıyıkların mümkün olduğu kadar az olması lazım. Sakalın uzun olması iyi, kış günü insana atkı bile istetmez. Sakalı uzun oldu mu, el-hamdü lillah ne nezle olur, ne bademciği şişer, ne başka bir şey olur. Allah kudretten işte burasını yünlerle korumuş oluyor. Dinimizin her şeyi güzel; Efendimiz’in tavsiyesinin her türü güzel.

Efendimiz, kendisinden çirkin bir koku duyulmasını hiç sevmezdi. Düşünebiliyor musunuz ki, Peygamber Efendimiz terlemiş olsa da, birisi böyle hoşlanmasa ne olur?

Rasûlüllah’tan hoşlanmamak insanı felâkete düşürür. Peygamber Efendimiz de insanların o duruma düşmemesi için kendisi temizliği, nezâfeti çok teşvik etmiştir. Peygamber Efendimiz’de tepeden tırnağa güzellik, tepeden tırnağa mücessem nezâket, nezâfet, her şeyiyle...

Ya bizler?

Biz de onun ümmetiyiz, bizim de öyle olmamız lazım. Bizim de her şeyimiz temiz, her şeyimiz güzel olmalı; traşlı, taralı olmalı; misvaklı, dişler fırçalanmış olmalı; tırnaklar kesilmiş olmalı, elbise yamalı olsa bile temiz olmalı, ayakkabılar çamursuz olmalı, çamurları şu şadırvanın kenarında elle silinmeli, tertemiz olmalı. Pabuçlar dışarıda kazınmalı, buraya çamur gelmemeli.

Temizliğin her çeşidine dikkat etmeliyiz. Maddi temizliğe, manevi temizliğe, kalp temizliğine, beden temizliğine, vücut temizliğine, her şeye dikkat etmeliyiz.

Efendimiz de böyleydi, o bizim en güzel örneğimizdir. Güzel kokular sürerdi.

Şimdi güzel kokuları erkekler sürmüyor, kadınlar sürüyor. Yanlış, o da ters. Kadınlar güzel koku sürmeyecek. Neden?

Kadınların dışarıdaki işi dikkati çekmemek ve beğenilmemek.

Buzamane kadınlarınını yaptığı yanlış; sürüyorlar, takıyorlar, ziynetlerini açıyorlar öyle çıkıyorlar.

Dün düğün salonunun önünden aşağıya doğru iniyoruz. Kadının birisi arabasını açıyor, üstüne kürk giymiş, ayakları mini eteğin minisinin minisi. Ta yukarıya kadar.

Kış günü, hava soğuk. Üşüdüysen, üstüne kürk giydiysen bu aşağısı ne? Nasreddin Hoca'nın türbesi gibi, kapısı kilitli öbür tarafları açık. Aşağısı ne! Eğer üşümüyorsan yukarıdaki kürk ne?

O krk gösteriş için, o günah; aşağısı gösteriş için, o da günah. Her Şeyi ters!

“–Kadın dışarıda kokuyu srnmeyecek...”

Neden? Kadın dışarıda ziynetlerini saklamakla vazifeli. Kendini beğendirmek esas değil, ziynetlerini saklamak vazifesi.

Şimdi iş tersine dönmüş, kadınlar sürünüyor, erkekler srnmyor.

Her zaman yeri geldikçe söylüyorum. Seneler önce, eski bir hadise, Tıp fakültesinde profesörün birisi derse girmiş,

“–Uffff! Kim srnd bu kokuyu?” demiş.

O zaman Arap talebeler vardı, burada tıbbiyede okurlardı. Bir tanesi kalkmış:

“–Ben sürdüm efendim.” demiş. Kah kah kah gülmüş.

“–Kadın mısın sen o kadar srdn?”

“–Yok, kadın değilim...”

İslâm’da güzel kokuyu erkekler sürünür. Kadınlar evinde sürünür, dışarıda srnmez. Dışarıya çıkınca, koku olursa günaha girer; başkası kokusunu duydukça, kadına günah yazılır, Allah’ın, meleklerin lanetine uğrar. Eve dönünceye kadar bütün mahlkatın lnetine uğrar eve öyle döner.

Profesörün o işten haberi yok, kendisini doğru yolda, karşı taraftakini yanlış yolda sanıyor.

Efendimiz kendisinden kötü koku duyulmasından çok çekinirdi, bu ona çok ağır gelirdi. Onun için

böyle bir şeye hiç fırsat vermezdi. Temizliğin her çeşidi, en iyi, en ileri derecede üzerinde görülebilen nümune bir kimseydi. Allah şefaatine erdirsin...

f. Açlıktan Karnına Taş Bağlardı

Ebû Hüreyre RA'nın bildirdiğine göre:¹¹

كَانَ يَشُدُّ صُلْبَهُ بِالْحَجَرِ مِنَ الْغَرْتِ

(ابن سعد عن أبي هريرة)

RE. 555/16 (*Kâne yeşüddü sulbehû bi'l-haceri mine'l-garasi.*) “Peygamber SAS açlıktan karnına taş bağlardı.”

Bu neden? Yassı kayalar sıcak olduğu için, o sıcaklık biraz karın ağrısını alsın, açlıklarını hissettirmesin diye karınlarına bastırıp bağlardı. Uzun açlıklar çekerlerdi. Ülkenin, o zaman hicaz diyarının imkanlarının az olması, metân kervanlarla ölçülü ölçülü gelmesi, oranın mahsulünün bir parça hurma olması gibi sebeplerle kaynaklanıyor; bir...

İkincisi, Peygamber Efendimiz bir şey depo etmezdi. “İleride bu bana lazım olur.” diye evini depo gibi kullanmazdı. Eline geleni tasadduk ederdi, yarına bırakmazdı. Çok gelse bile tasadduk ettiği için yanında bulunmazdı. Günlerce evinden ateş çıkmazdı, ocak yanmazdı, yemek pişmezdi; hurmayla, sütle idare ederdi. Onu da bulamazsa, “Oruca niyetliydim zaten”

¹¹ İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.400; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.142, no:18415; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.211, no:7054.

diye oruç tutardı.

Kendisine her türlü teklifler yapıldığı halde, Cebrail AS:

“—Yâ Rasûlallah! Dilersen, Allah-u Teâlâ Hazretleri sana şu etraftaki dağları altın yapacak.” dediği halde;

“—Hayır, istemem. Bir gün tok olayım Rabbime şükredeyim, iki gün aç olayım, sabredeyim.” diye tevazuu kendisi seçmişti. Hükümdar bir peygamber olma imkânına sahipti. Hz. Süleyman nasıl hem peygamberdi hem de hükümdardı. Kendisi dileyeydi, öyle bir hükümdar, saltanatlı peygamber olabilecek idi. Kendisine teklif edildiği halde, o bir kul peygamber olmayı tercih etti. Biz sade vatandaş diyoruz ya... Mütevâzî, mahviyetkârâne, dervişâne, fakirâne bir hayat sürmeyi tercih etti; dünya metâna iltifat etmedi. Bizim durumumuz ise yine ters, bizde de her şeyin en lüksünü, en güzelini almaya, yapmaya, giymeye, içmeye, yemeye yönelik bir temayül var. Allah bize de zühd ü takvayı, o mahviyetkerâne, o fakirâne, dervişâne yaşam sevgisini sevdirdi, rızası yolunda yürümeyi nasib eylesin...

g. Namazda İşaret Ederdi

Enes ibn-i Mâlik RA şöyle rivayet ediyor:¹²

¹² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.128, no:806; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.138, no:12430; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.42, no:1185; Beyhakî, *Sünenü'lKübrâ*, c.II, s.262, no:3231; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.84, no:3; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VI, s.42, no:2264; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.48, no:885; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.266, no:3569; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.352, no:1162; Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.258,

كَانَ يُشِيرُ فِي الصَّلَاةِ

(حم. عن أنس)

RE. 555/17 (*Kâne yuşîru fî's-salâti.*)
“Peygamber SAS namazda işaret ederdi.”
Bunda, “Nasıl ima ve işaret ederdi?” diye ihtilaf edilmiştir. Dua ettiği zaman veyahut tahiyatı okuduğu zaman (*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah*) derken parmağın kaldırılması olabilir. Namazda, duada böyle işaret ederdi manasına olur. Amel-i kesîr olmazsa namaz bozulmaz. Amel-i kesîr namaza münâfî çok iş yapıyor, o bizim Hanefi mezhebimizde namazı bozar.

Suudi Arabistan'a gidiyorsunuz, Suud gençleri bir başka mezhepten, başka bir terbiye almışlar. (*Allahu ekber*) deniyor, namaza duruluyor; gözlüğünü çıkartıyor, mendilini çıkartıyor, gözlüğünü siliyor, ondan sonra tekrar takıyor. Uzanıyor Kur'ân-ı Kerîm'i alıyor, sayfasını açıyor, tekrar bakıyor; gene eli bağlı, gene namazda, gene secde ediyor, gene kalkıyor, gene Kur'ân-ı Kerîm'i alıyor, sayfasını gene çeviriyor, koltuk altına koyuyor, gene rükuya varıyor.

“—Babam hayrola, ne tarafa gidiyorsun, ne oluyor?” “—Zarar vermez.” diyor.

no:3276; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdâd*, c.VI, s.293, no:3322; Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.105, no:88; İbn-i Asâkir, *Târihi Dimaşk*, c.VIII, s.226, no:2171; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mizân*, c.V, s.36, no:122; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.84, no:3; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.57, no:17939; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.211, no:7056.

Vermez olur mu? Amel-i kesîr, namaza münâfî bir sürü şey. Bizim mezhebimizde amel-i kesîr namazı ifsad eder.

Peygamber Efendimiz böyle (*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah*) derken Allahu a'lem işaret ediyordu. Belki de bu kendine mahsus bir işaret şekli olabilir ama amel-i kesîr olmayacak tarzda...

h. İçilecek Şeyi Üç Nefeste İçerdi

Nevfel ibn-i Muâviye RA'dan rivayet edilmiş:¹³

كَانَ يَشْرَبُ ثَلَاثَةَ أَنْفَاسٍ يُسَمِّي اللَّهُ فِي أَوَّلِهِ
وَيَحْمَدُ اللَّهُ فِي آخِرِهِ

(ابن السنن عن نوفل بن معاوية)

RE. 555/18 (*Kâne yeşrebu selâsete enfâsin, yüsemmi'llâhe fî evvelihî, ve yahmedu'llâhe fî âhirihî.*)

(*Kâne yeşrebu selâsete enfâsin*) “Peygamber Efendimiz meşrubat içerken üç nefeste içerdi. (*Yüsemmi'llâhe fî evvelihî*) Birincisinde *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye besmele çekerdi. (*Ve yahmedu'llâhe fî âhirihî*) Sonuncusunda da *El-hamdü li'llâh* derdi.”

Demek ki lıkır lıkır lıkır içmiyor, güp güp, her yutuşta midesine güldür güldür bir su yığını gitme tarzında değil; yavaş yavaş, süze süze içerdi. Lıkır kıkır, gümbür gümbür içmezdi,

¹³ Şâşî, *Müsned*, c.II, s.123, no:545; Abdullah ibn-i Mes'ud Ra'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.113, no:18233; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.211, no:7055.

üç nefeste içerdi. İçtiği şeyi de ağzından uzaklaştırırdı ki içine nefes gitmesin diye.

Nefesi kabın içine vermek de mekruhtur. Besmele çeker başlardı, şöyle kenara çeker bir nefes alırdı, bir daha, bir daha, üç nefeste içerdi. Sonunda da *El-hamdü li'llâh* diye Allah'a hamd ederdi.

Muhterem kardeşlerim!

Su çok büyük bir nimettir. Memleketimiz Allah'ın çok ikramlarına mazhar olmuş memlekettir; şırıl şırıl sular akan pınarlar vardır. Ama Arabistan'da böyle şeyler yoktur. Başka diyarlarda bu kadar bolluk, bu kadar bereket, bu kadar imkân yoktur. Su Allah'ın büyük, çok büyük bir nimetidir.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ طَهُورًا وَجَعَلَ الْإِسْلَامَ
نُورًا

(*El-hamdü li'llâhi'llezî ceale'l-mâe tahûren, ve ceale'l-islâme nûrâ*) [Suyu temizleyici, İslâm'ı da nur kılan Allah'a hamd olsun!]

Su maddesi çok önemli bir maddedir. Biraz da üzerinde derin derin incelerse insan, çok da hikmetli bir maddedir. Çok hikmetleri, yaratılışında özellikleri vardır.

Bu ne biçim maddedir ki, güneşten ısınıyor, denizden buhar oluyor yukarı çıkıyor. Rüzgar bunu dağların tepesine doğru sürüyor, üfürüyor; dağların yukarısından şakır şakır, şakır şakır yağmur olarak aşağı dökülüyor.

Hem havanın tozunu toprağını aşağı indiriyor havayı temizliyor, hem dağları temizliyor hem de o topraktan süzülüp toprağın altına gidiyor, pınarlardan öbür taraftan tekrar çıkıyor.

فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

(المؤمنون: ١٤)

(*Fetebâreke'llàhu ahsenü'l-hàlikîn*) [Yapıp yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir.] (Mü'minûn, 23/14)

Ne güzel nizam koymuşun yâ Rabbi! Şu nizama bak! Eğer sen bu suyu şu yukarılardan dökmeseydin, 8 bin metre yükseklikteki, 4 bin metre yükseklikteki dağdaki insanlar ne yapacaktı? Su almaya deniz kenarına mı ineceklerdi?

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ

بِمَاءٍ مَعِينٍ

(المالك: ٣٠)

(Kul eraeytüm in asbaha mâüküm gavren femen ye'tîküm bimâin maîn.) [De ki: Suyunuz çekilirse, söyleyin bakalım, size kim bir akar su getirebilir?] (Mülk, 67/30)

Eğer pınarlardaki sular çekilse, insanlar suyu nereden bulacaktı? Kuyularda su kalmasaydı insanların hali nice olurdu?

Bir kere sistem hiç bize zahmet olmadan şıkır şıkır fabrika gibi çalışıyor. Biz gafiller, cahiller,

biz bîgâneler hiç fark etmiyoruz. Ama Rabbimiz bize nerelerden nerelere yağmurlarla, rüzgarlarla, dağlarla, güneşle, denizlerle nasıl yaşamamızı kolaylaştıracak imkânlar lütfetmiş. Hepsi bizim için büyük imkân...

Yağmur bir kesiliyor, topraklar bir çatlıyor, boynumuz bükülüyor.

“—Yâ Rabbi rahmetini istiyoruz.” diyoruz.

Dedelerimiz de nur içinde yatsınlar, ne mübarek insanlarmış. Yağmura ne demişler: “Rahmet” demişler.

“—Rahmet yağıyor.”

Ne güzel bir söz, ne güzel bir düşünce. Allah onlardan razı olsun... Şakır şakır yağdığı zaman, oh ne güzel; pınar suları da, göller de, nehirler de, bitkiler de besleniyor.

Muhterem kardeşlerim!

Bütün kimyevî maddelerin katı, sıvı, gaz hali vardır. Katı bir şeyi ısıtırsan erir, biraz daha ısıtırsan buhar olur, sıcaklığına göre uçar. Onun bir erime, bir buharlaşma derecesi vardır, o dereceye geldi mi hepsi değişir. Demiri ısıtırsan kıpkırmızı potaya akar, gördüğün zaman cehennemini hatırlarsın, aklın başından gider.

“—Allah Allah bu o benim dışarıda tanıdığım sert demir mi? Ateşi görünce su gibi olmuş akıyor!”

İşte böyle akar. Onun da bir erime derecesi var. Biraz daha hararet versen demir buhar olur havalara uçar. Sıcaklığını buldu mu buhar olup havalara uçar. Katı olan hali ağırdır, sıvı olan hali biraz daha hafiftir, gaz olan hali en

hafiftir. Böylece ağır olan şey dibe çöker, hafif olan şey üstte kalır.

Fakat suyun böyle değildir. Suyun en ağır hali 4 derecede ikendir.

“—Allah Allah! Niye öteki maddeler başka türlü de bunda böyle bir terslik var?”

Terslik değil hikmet var... 4 derecede en ağırdır, hoop güm, en dibe gider. Ağır ya, derenin en dibine, gölün en dibine, denizin en dibine gider. Dört derecedeki su en ağır olduğundan en aşağıya gider. 4 derecede balıklar ölmez yaşar.

Sıfır derecede hafiftir, su donduğu zaman hoop yukarıya çıkar. Denizin, gölün, nehirin, suyun üstü buz tutar, aşağısı 4 derece balık yaşar, canlılar yaşar. Eğer bunun katısı, buz hali ağır olsaydı, bu yukarıda soğuk havayı görünce donunca dibe çökecekti. Donunca dibe çökecekti, bir kış mevsiminde bütün denizler, göller, dereler, dibinden yukarısına kadar takır takır, takır takır buz olacaktı.

“—Olsun...”

Haa! Bu sene buz oldu mu, bütün balıklar buzun içinde öldü mü bir daha ki seneye sen hava alırsın. Bir daha ki seneye o çözülmez. Üstü biraz güneş görür, hafif ısınır, denizin dibi, gene biraz ayağını bastırırsan oradan aşağısına gitmez buz kalır hayat sönerdi, hayat olmazdı. Dört derecedeyken suyun ağır olmasının hikmetini şimdi anladın mı? Rabbimiz ne kadar hikmetle yapmış.

Sularda, okyanuslarda hayat devam etsin,

yeryüzünde hayat sönmesin diye Allah-u Teâlâ Hazretleri suyu öyle bir hikmetli madde olarak yaratmış ki buz hali de, sular hali de, sıvı hali de güzel, hepsi de insanlığın hizmetinde... Bulut olarak bile hizmetinde...

“—Ohhh! Çok güneş oldu, bir bulut gelse de rahatlasak.”

Hoop bir bulut geliyor.

Mûsâ AS'ın kavmi Mûsâ AS'a iman ettiler diye Firavun'dan kaçtıkları zaman Sina çölünü geçecekler. Altta kızgın kum, üstte kızgın güneş; su yok, gıda yok, ikmal yok, bu adamlar buradan nasıl geçecekler? Oradan Allah nasıl geçirdi?

وَوَضَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ
وَالسَّلْوَىٰ كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ

(البقرة: ٥٧)

(*Ve zallelnâ aleykümü'l-gamâme*) “Ve sizin üzerinize bulutu gölge yapmıştık. Sizi bulutla örterek gölgelendirmiştik. (*Ve enzelnâ aleykümü'l-menne ve's-selvâ*) Yiyeceklerin olmadığı sahrada, sizin üzerinize *men* ve *selvâ* denilen şeyleri, yâni kudret helvası ve bildircin ihsan etmiştik ve demiştik ki: (*Külû min tayyibâti mâ razeknâküm*) ‘Size ihsan ettiğim, rızık olarak verdiğim nesnelere hoşlarından, güzellerinden yiyiniz!’ demiştik. Hatırlayın bunları!..” (Bakara, 2/57)

“—Ey Benî İsrâil! Benim size bahşettiğim

nimetleri bir düşünseniz ya! Niye küfrân-ı nîmette bulunuyorsunuz, aklınızı başınıza alsanız ya! Hani biz size o çöllerde bulutlar göndermedik mi, sizi gölgelendirmedik mi; kudret helvasıyla bıldırcınları size gönderip de bıldırcın etiyle beslemedik mi?”

Denizlerden bıldırcınlar uçtu uçtu uçtu; oraya gelince sapır sapır, sapır sapır düşüp bunların yakınlarında toplandı, bıldırcın etiyle beslendiler. Kudret helvası denilen mantar yediler, gölgenin altında bıldırcın eti yediler; yanlarında ulü'l-azm peygamberlerden Musa AS var, çölü geçtiler.

Allah'ın hikmetlerine bak! Bulutu da, bulutun yağmur olup yağışı da, deresi de, gölü de, denizi de, pınarı da, içmesi de güzel, her şeyi güzel...

فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

(المؤمنون: ١٤)

(*Fetebâreke'llâhu ahsenü'l-hâlikîn*) [Yapıp yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir.] (Mü'minûn, 23/14)

Rabbimiz biz âciz nâçiz kullarına insan nesli olarak ne kadar kıymet vermiş; kâinâtı hizmetimize tahsis etmiş, alemleri bize musahhar eylemiş. Biz ona gece gündüz ibadet edip kulluk etmemiz gerekirken, hiç bize verilen hediyelerden, ikramlardan haberimiz yok, insanlar boyuna günah peşinde... Allah uyanmak nasib eylesin...

i. SAS Efendimiz'in Kadınlardan Bey'at Alması

Ma'kıl ibn-i Yesâr RA şöyle rivayet ediyor:¹⁴

كَانَ يُصَافِحُ النِّسَاءَ مِنْ تَحْتِ الثَّوْبِ

(طس. عن معقل بن يسار)

RE. 555/19 (*Kâne yusâfihu'n-nisâe min tah-ti's-sevbi.*) “Peygamber SAS Efendimiz kadınlardan elbise üzerinden bey'at almıştır.”

“— *Bey'at* nedir?” İtaat sözü. Peygamber Efendimiz'e bağlılık ahdi, anlaşması... Sahâbe-i kirâm Peygamber Efendimiz SAS'ın yanına gelirlerdi, kendisinin elini tutup, musafaha edip, şöyle sımsıkı samimi bir tarzda:

“—Yâ Rasûlallah! Emrindeyiz, itaat edeceğiz, seni peygamber bildik, kabul ettik; öl dediğin yerde ölürüz, kal dediğin yerde kalırız, buyruğunu tutarız. Sen Allah'ın peygamberi olduğun için sana mutlak itaate söz veriyoruz.” derlerdi. Bey'at hakkında:

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا

¹⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.201, no:454; *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.179, no:2855; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VI, s.45, no:9871; Ma'kıl ibn-i Yesâr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.156, no:18501; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.211, no:7057.

عَظِيمًا

(الفتح: ١٠)

(Inne'llezîne yübâyiüneke innemâ yübâyiûna'l-làh... Yedu'llàhi fevka eydîhim... Ve men nekese ve innemâ yenküsü alâ nefsihî... Ve men evfâ bimâ àhede aleyhu'llàhe feseyü'tîhi ecran azîmâ.) Sadaka'llàhu'l-azîm.

[Ey Rasûlüm, muhakkak ki sana bey'at edenler, gerçekte Allahu Teâlâ'ya bey'at etmişlerdir. Allah'ın kuvvet ve yardımını bey'at edenlerin üstündedir. Şu halde kim bu bağı çözerse, kendi aleyhine çözmüş olur. Kim de Allah ile sözleştiği şeye vefa, onun hükmünü îfâ ederse, Allah da ona büyük bir ecir verecektir.] (Fetih, 48/10) buyrulmuştur.

Kim ahdine vefa gösterirse, ecr-i azîme nail olur, ahdini bozan da cezalara uğrar. Rasûlüllah'a asî olan, verdiği sözü tutmayan, sadâkat göstermeyen de cezalara çaptırılır, dünyası ahireti mahvolur. Cezası kabirde, dünyada başlar, ahirette felâketle sonuçlanır.

Kadınlar da Peygamber Efendimiz'e bey'at etmişlerdi:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعَنَّكَ
عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا
يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ

يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي
مَعْرُوفٍ فَبَايِعُهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ

رَحِيمٌ

(الممتحنة: ١٢)

(*Yâ eyyühe'n-nebiyyü izâ câeke'l-mü'minâtü yübâyi'neke alâ en lâ yüşrikne bi'llâhi şey'en ve lâ-yesrıkne velâ yeznîne velâ yaktülne evlâ-dehünne velâ ye'tîne bi-bühtânin yefterînehü beyne eydiyehinne ve ercühinne velâ ya'sîne-ke fî ma'rûfin, febâyi'hünne ve'stağfir lehünne'llâh, ina'llâhe gafurun rahîm.*)

[Ey Peygamber! İnanmış kadınlar, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, elleriyle ayakları arasında bir iftira uydurup getirmemek, iyi işi işlemekte sana karşı gelmemek hususunda sana bey'at etmeye geldikleri zaman, bey'atlarını kabul et ve onlar için Allah'tan mağfiret dile! Şüphesiz Allah, çok bağışlayandır, çok esirgeyendir.] (Mümtahine, 60/12)

Demek ki tüm müslümanların ve müminlerin Rasûlüllah'a bir bağlılığı var. Buna ne deniliyor?

“—Bey'at deniliyor.”

Söz verip de bağlanma merasimine ne deniliyor?

“—Mübâyea, bey'atlaşmak deniliyor.”

Bu bey'atlaşma Allah'a söz verme manasını taşıyor.

“–Peygamber Efendimiz kadınların elini tutar mıydı?”

“–Hayır, tutmazdı.”

“–E hocam, şimdi biz kadınlarla tokalaşıyoruz.”

“–Yanlış yapıyorsun, tokalaşmaman lazım!”

Peygamberimiz peygamber olduğu halde, kadınlar da müminler olduğu halde Peygamber Efendimiz onlarla tokalaşmadı. Ne yaptı?

“–Bey’atını elbisenin altından alırdı.”

Şecere-i Rıdvan denilen ağacın altında yapılan Rıdvan Bey’atı’nda böyle yaptığı rivayet ediliyor. Başka rivayetlerde:

“–Bir su kabının içine eline koyardı, öbür tarafa da onlar elini sokarlardı.”

Eller değmeden bey’at aldığına dair de bilgiler vardır.

Hasılı Peygamber Efendimiz SAS kadınların elini tutmamış, nikahlısı olmayan kadınların elini tutmayı uygun görmemiş. Kendisi peygamber olduğu, babadan aziz olduğu halde tutmamıştır. Kadınlarla el tutuşma yoktur.

“–Hocam bize nereden gelmiş, herkes el sıkışıyor?”

“–Merhaba, merhaba!”

Daha ilerisi var, öpüşüyorlar. Üniversitelerde, uçak meydanlarında, biraz sosyetik yerlerde filan görüyorum, merhaba diyorlar, ondan sonra da şapur şapur, yanak yanağa öpüşüyorlar. Kadın kadına değil, kadın erkekle karşılaştığı

zaman gayet normal bir şeymiş gibi yapıyorlar.

“–Türkiye hocam burası!”

Daha acı bir şey söyleyeyim; Harem-i Şerif’te gördüm. Mübarek Kâbe şurada, Mısırlı adamlar, kadınlar, şöyle buradan geldiler birkaç kişi, öbür taraftan da birkaçı bu tarafa geliyor, şişman şişman bir şeyler.

”–Ooo, *es-selamü aleyküm ve rahmetu’llâh!*”

“–*Ve aleyküm selâm, keyfe hâliküm?*”

Bunlar bir aile anlaşılan, onlar bir aile... Kadınlar erkekler tokalaştılar, öpüştüler, koklaştılar, gayet tabii geliyor onlara...

Ne olmuş? Ümmet-i Muhammed’in ayağı kaymış; Ümmet-i Muhammed şaşırılmış, Peygamber Efendimiz’in âdetlerini unutmuş, hıristiyan adetlerine bulaşmış, sevabı günahı ayıramaz bir şaşkınlık durumuna düşmüş.

“–Var mı kadının erkekle tutuşması?”

Yok...

“–Öpüşmesi?”

Hiç yok! Hiç olmayan şeyler. Tevbe estağfirullah, nereden çıktı?

“–Kalbini bozma!”

Bu kalp bozmak bozmamak meselesi değil. Biz bir şeyi yaparken, “Ayette, hadiste yeri var mı?” diye soruyoruz, fıkhnın o konudaki ahkamına uymaya çalışıyoruz.

Borsadan hisse senedi almak satmak çok kârlı imiş. Kardeşlerim geliyorlar bana soruyorlar:

“—Borsa muameleleri caiz mi, değil mi?”

Caiz olması için hisse senedi alınan şirketin helâl ticaret yapması lazım, haram ticaret yaparsa caiz olmaz. Öteki türlü, ortak olmaktır, caizdir.

“—Demek ki haram ticaret yapıyorsa, içki satıyorsa, faiz yiyorsa, kullanıyorsa olmazmış. Pekiyi, vazgeçtim hocam!” diyor.

Çok kâr getirdiği halde, her şeyimizi Allah rızası için yaptığımızdan, Allah rızası için vazgeçiyor.

“—Kadınla erkeğin tokalaşması var mı?”

Yok!

“—Darılırlar, bizim akrabamız arasında beni topa tutarlar.”

Güzel güzel, yumuşak yumuşak, tebessümle, sevgiyle anlatacaksın.

“—Yokmuş, hocamız öyle söyledi, kitaplar böyle yazıyormuş. Peygamber Efendimiz yapmamış, onun yapmadığı şeyleri ben nasıl yaparım?” diyeceksin.

Peygamber Efendimiz sahabeden birisine zekât memurlarını gönderdi, Allah'ın ayetlerini okutturdu, o da zekât vermekten imtina etti, tehlikeli duruma düştü, imanı gitti. Efendimiz ona darıldı. Çünkü zekât ayeti okundu, zekâtı vermedi, ona darıldı. O sonradan sonraya anladı hatasını ama, Rasûlüllah dargın gitti.

Sonra Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e geldi dedi ki:

“—Ben sana zekâtı vereceğim!”

Ebû Bekr-i Sıddîk ne diyor biliyor musun?

“—Rasûlüllah’ın almadığı zekâtı ben senden nasıl alırım? Almam.” dedi, almadı.

Sen para canlısı mı sanıyorsun? Almadı.

Halbuki aynı Ebû Bekr-i Sıddîk ile bazı kabileler pazarlık yapmaya kalkmışlardı:

“—Yâ emîre’l-mü’minîn! Biz namaz kılacağız, Ramazan’da oruç da tutacağız, tamam ama zekât vermek istemiyoruz, o ağır geliyor bize, vermeyeceğiz.”

“—Rasûlüllah zamanında verdiğiniz zekâtı aynen vereceksiniz. Vermezseniz ordu sevk ederim, sizinle harp ederim!” dedi.

Çünkü dinden çıkmış oluyorlar.

“—Harp ederim.” dedi.

O harp ederim diyeni Avrupalı olsa, dinsiz olsa, kâfir olsa, der ki:

“—Bak gördün mü para için harp ediyor, kendi kabilesinden, kendi kavminden insan, zekât vermiyorum deyince bak nasıl para için harp ediyor.” sanır.

Ama başka bir şahıs geliyor, yalvarıyor önünde:

“—Hadi zekâtı vereceğim!” “—Hayır.” diyor.

“—Rasûlüllah’ın almadığı zekâtı ben senden nasıl alırım, almam.” diyor.

Almaz. Onların her yaptığı şey Allah rızası için; sevmesi de kızması da öyle...

Rasûlüllah Efendimiz:

“—Ka’b ibn-i Mâlik el-Ensârî’ye kimse selâm vermeyecek, vermesin!” dedi.

Ka’b ibn-i Mâlik kabilenin eşrafından, büyük şâir. “—*Es-selâmü aleyküm!*” diyordu.

Selâm verildi mi almak vazife. Rasûlüllah, “Almayın!” dedi, kimse selâmını almıyordu. İşte ittiba böyle olur, bey’at böyle olur. Çünkü “Almayın!” dedi.

Haber gönderdi:

“—Karısıyla beraber de aynı evde kalmasın, ayrılınsın. Yatakları, odaları da ayrılınsın.”

Karısı da ayrıldı. Neden? Allah’ın emri...

“—Bakalım Allah’ın emri nasıl gelecek?” diye 50 küsür gün, 52- 53 gün öyle feleğini şaşırды, gecesi gündüzü karma karış oldu.

Ne yapacağını bilemez duruma geldi de sonra hakkında ayet indi, Allah onun tevbesini kabul etti:

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ
وَوَظَنُوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ
لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

(التوبة: ١١٨)

(*Ve ale’s-selâseti’llezîne hullifû*) [Ve seferden geri bırakılan üç kişinin de (tevbelerini kabul etti). (*Hattâ izâ dâkat aleyhimü’l-ardu bimâ*

rahubet) Yeryüzü, genişliğine rağmen onlara dar gelmiş, (ve *dàkat aleyhim enfüsühüm*) vicdanları kendilerini sıktıkça sıkılmıştı. (Ve *zannû en lâ melcee mina'llâhi illâ ileyh*) Nihayet Allah'tan (onun azabından) yine Allah'a sığınmaktan başka çare olmadığını anlamışlardı. (*Sümme tâbe aleyhim li-yetûbû*) Sonra eski hallerine dönmeleri için Allah onların tevbesini kabul etti. (*İnna'llâhe hüve'ttevvâbü'r-rahîm*) Çünkü Allah tevbeyi çok kabul eden, pek esirgeyendir.] (Tevbe, 9/118) diye âyet indi de. o zaman herkes müjdeyle koşular:

“—Yâ Ka'b, yâ Ka'b müjdeler olsun sana!” diye koşular.

O zaman selâm da verdiler, selâm da aldılar. Karısıyla da buluştu, konuştu.

Bak ne kadar güzel! Yapma dediği zaman yapmıyor, yap dediği zaman yapıyor; al dediği zaman alıyor, alma dediği zaman almıyor. Onlar bizim büyüklerimiz, onlar sahabe, onlar evliyullahtan da üstün mertebede... Onun için biz de o duyguya sahip olmalıyız.

Allah ne dedi; başüstüne!

Allah neyi yasakladı; başüstüne!

Ama şöyle, ama böyle... Yok, kıvırttırma, gidişini bozma, yamultma. Eğri eğri yengeç gibi yan yan gitmeye başlama.

O bakımdan, Rasûlüllah Efendimiz madem ki kadınların elini tutmadı, sen de tutmayacaksın.

“—Efendim, şöyledir, böyledir...”

“—Hayır, tutamazsın!”

Peygamber Efendimiz bir keresinde kızı Fâtımatü’z-Zehrâ RA’nın yanına misafir gitmek istedi, peşine de birkaç sahabesi (*Rıdvânu’llâhi aleyhim ecmaîn*) takıldı. Fâtımatü’z-Zehrâ’nın hânei saadetine vardılar. Kim bilir ne kadarcık bir yerdi. Küçücük bir yerdi; kapısı yok, çerçevesi yok. Belki kapıda bir örtü var.

Peygamber Efendimiz dedi ki:

“—Yâ Fâtıma! Perdenin arka tarafına çekil, yanımda misafirler var.”

Düşünebiliyor musunuz ki, ziyaret edilen Peygamber Efendimiz’in kızı, cennet hatunlarından mübarek Fâtımatü’z-Zehrâ... Hadîs-i şerîfle sabit, cennetlik olduğunu biliyoruz. Ziyaret eden iki cihanın güneşi, *Seyyidi’l-evveline ve’l-â-hirîn, Rasûlü’ssakaleyn* Muhammed-i Mustafâ SAS... Onun yanındakiler de sahâbe-i kirâm...

Onlar hakkında buyrulmuş ki:¹⁵

أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ بِأَيِّهِمْ إِقْتَدَيْتُمْ إِهْتَدَيْتُمْ

(ق. والديلمي عن ابن عباس؛ عبد بن حميد عن ابن عمر)

(*Ashâbî ke’n-nücûmi*) “Benim ashabım yıldızlar gibidir. (*Bieyyihim iktedeytüm, ihdeteytüm*)

¹⁵ İbn-i Hacer, *Lisânü’l-Mîzân*, c.II, s.137, no:594; Câbir RA’dan. *Keşfü’l-Hafâ*, c.1, s.147, no:381; *Hulâsatü’l-Bedri’l-Münîr*, c.2, s.431, no: 2868.

Onlardan hangisine iktidâ ederseniz, uyarsanız, hidayet bulursunuz.”

Yıldızlar gibi olan, hangisine sarılsak doğru yolu bulabileceğimiz mübarek sahabesi... Bunlar arasında bir kötülük bahis konusu olabilir mi? Olmaz.

Peygamber Efendimiz ne dedi?

“—Yâ Fâtıma! Perdenin öbür tarafına, görülme-yecek tarafa geç, yanımda misafirler var.”

Demek ki misafir geldiği zaman evde kadınların ayrı, erkeklerin ayrı oturması lazımmış.

“—Hocam şimdi haremlik, selâmlık mı yapacağız?!”

“—Allah’ın Rasûlünün uygulaması böyle...”

“—Benim kalbim temiz, o benim kardeşim sayılır!”

“—Ben senin kalbine kirli demedim.”

Ama kirli olsa da temiz dememle temiz olmaz. Kirliyse de sen temiz demenle temiz olmaz. Kirliyse kirlidir; temiz mi kirli mi onu da sen anlayamazsın.

İçinde şeytan varsa kirlidir, kötü niyet varsa kirlidir.

Hiçbir şey olmasa şeytan kışkırtır, “Şunun bacağına bak.” der, “Şunun boynuna bak.” der, “Şunun koluna bak.” der, gözü kayar. Onun için en iyisi tehlikeye yanaşmamaktır.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi her halimizde, her işimizde Rasûlüllah’a tam uyanlardan eylesin...

Kendi aklımıza gittik mi, uymadık mı helâk oluruz, mahvoluruz. Dünyada ki her insan zaten kendi aklına gidiyor, başka yere mi gidiyor? Her insan kendi aklına gidiyor. Kendi akıllarına gittikleri için Hintliler öküze tapıyorlar.

Öküz mübarek hayvanmış, ziraat yapıyormuş.

“—O zaman gel bizim ziraat aletlerine tapın!”

Öyle mantık, öyle saçma şey mi olur!

Herkesin bir mantığı var ama işe yaramaz. Turşu kur, al bir uçurumdan aşağıya yuvarlan!

Mantık, akıl, vahiy ile, Allah'ın verdiği nurla nurlanmışsa bir kıymeti var; aksi takdirde insanlara yalan yanlış şeyleri söyler.

Allah bizi akl-ı selîm sahibi etsin, hiss-i selîm sahibi etsin, dinde fakih eylesin...

j. Kedinin Artanı Olan Su İle Abdest Alırdı

Hız. Aîşe Validemiz anlatıyor:¹⁶

كَانَ يُصْغِي لِلْهَرَّةِ الْإِنَاءَ فَتَشْرَبُ ثُمَّ يَتَوَضَّأُ
بِفَضْلِهَا

(طس. حل. عن عائشة)

RE. 556/1 (*Kâne yusğî li'l-hirreti'l-inâe*)

¹⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.55, no:7949; Mâlik, *Muvat-ta'* (Rivâyeti Muhammed), c.I, s.160, no:90; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.70, no:21; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.242; Ebû Nu-aym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.308; Hız. Aîşe RA'dan.

Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.99, no:346; Ebû Katâde RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.40, no:17848; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.211, no:7058.

feteşrabü, sümme yetevaddau bi-fadlihâ.)
“Kedi Peygamber Efendimiz’in yanına gelirmiş, o susuz tabii, bakıyor. Su içsin diye su kabını şöyle eğmiş, o oradan suyu içtikten sonra o kaptan gene abdest almış.” O manzara hoşuma gitti de... O kedi de ne mübarek kedi ki Rasûlüllah’ın elinden su içiyor. İşte Efendimiz’in hayvanlara şefkati, sevgisi, iltifatı, ona acıması... Bir sahne sergiliyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi de merhametli, sevgili, saygılı; Rasûlüllah Efendimiz’e en güzel tarzda uyan kimselerden eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN
18. 02. 1990 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

